

למעלה מימין ומשמאל:
אדריכלות ועיצוב:
שרלי דן | צילום:
גלעד רדט

בישראל של ימינו נדמה שאין נכס המצוי בתהליכי בנייה, שיפוץ או שדרוג שאינו זוכה לליווי צמוד של אנשי מקצוע מומחים בתחומם. זאת למרות שעבור רבים, קיים עדיין ערפול בדבר תחומי האחריות של העוסקים במלאכה. על הגדרות התפקידים של אדריכלים, מעצבי פנים ומלבישי הבתים בדרך לבית המושלם // מיכל אסף

עשה לך מומחה

בשני העשורים האחרונים חלה עלייה דרמטית במספר בעלי הנכסים (או בעלי בתים לעתיד), השוכרים את שירותיהם של בעלי מקצוע רבים האחראים על תכנון, חוץ ופנים, של הנכס. הישראלים, בימינו אינם מסתפקים עוד בתכנון מעטפת המבנה וחלוקה עקרונית וסכמתית של חללי הפנים, אלא דורשים התייחסות מדוקדקת ושימת דגש על כל פרט ופרט. כפועל יוצא, הגבולות בין בעלי התפקידים השונים מיטשטשים, רבים מנסים לחלוש על חלקים מגוונים בפרויקט, אך היעדר הכשרה מתאימה גורם לעיתים לכך שהנזק עולה על התועלת, וההשפעה ניכרת באופן גורף על איכות הפרויקט כולו.

עיצוב פנים משלב התכנון

לאורך ההיסטוריה נחשבה ארכיטקטורה למוטיב חשוב ומרכזי עבור תרבויות רבות, בהשפעה הגורפת שיש לה על תפיסת המרחב העירוני והנראות שלו. תחומי אחריותו של האדריכל המקבילים לימינו נקבעו כבר במאה ה-19, בעוד שתחום עיצוב הפנים הגיע מאוחר בתחילת המאה ה-20, כשעד אז נראה כי תכנון הפנים מהווה חלק אינטגרלי מהתכנון האדריכלי הכולל. האדריכל ירון בייקר מחדד ומסביר את תחומי האחריות הבלעדיים של האדריכל: "בחינה מעמיקה של תואי השטח, קווי הבניין והתייחסות לתב"ע (תכנון בינוי ערים) באזור, על מנת ליצור מעטפת מבנה העומדת בתקינה ובו-זמנית עונה על צרכיהם המדויקים של בעלי הנכס. זאת ועוד, תחום הבנייה הוא מורכב ומסועף, ובכל פרויקט מעורבים גורמים רבים. תפקידו של האדריכל הוא

הלבשת הבית: אדית בן ארי. פרויקט בלומנפלד מורן | צילום: יח"צ

להוביל את מלאכת הבנייה, להכין תכנון המקשר בין דרישות הלקוח, נתוני שטח, אקלים וסביבת המבנה, במקביל לתשומת לב להיבטים הנדסיים וחוקתיים."

את החלוקה בין תחומי האדריכלות ועיצוב הפנים מחדד מעצב הפנים אורון מילשטיין, ומסביר כי "עיצוב הפנים אינו מתיימר לעסוק במבנים שלמים, קונסטרוקציות שונות והקשרים אורבניים, אלא נותן מענה לתכנון פנים מוקפד, תוך שימת דגש על כל פרט ופרט. למרות שתפיסתית, עיצוב הפנים מתייחס לצרכי האדם ונותן מענה לצרכים נפשיים ופיזיים כשמדובר בפרויקטים פרטיים, אחד מתפקידיו העיקריים הוא הבנה גורפת של מעטפת המבנה ושאר המערכות, ובמסגרת התכנון הפנימי - שילוב בין צרכי הלקוחות עד ליצירת מארג ארגומי והרמוני בין השניים."

באיזה שלב, אם כן, נכנס מעצב הפנים לתמונה?

"לדעתי, שילוב מעצב הפנים בשלב ראשוני ביותר של הפרויקט הוא אקוטי, מכיוון שתכנון חללי הפנים משפיע על תכנון המעטפת או להיפך, וכך גם על הטמעת מערכות טכנולוגיות שונות שמצריכות הכנה מוקדמת."

על אף שהגבולות בין בעלי המקצוע הולכים ומיטשטשים, עדיין קיימת הפרדה ברורה בין הגדרות

עיצוב פנים: ורד שני | צילום: גלעד רדט

התפקיד של כל אחד מהם: "מסלולי ההכשרה בפקולטות השונות ללימודי ארכיטקטורה סובבים ברובם סביב תכנון רבי-קומות והתייחסות לשילובם בתוואי האורבני בכללותו. דירות בעיר, בכפר וכו", מסביר מילשטיין. עם זאת, מוסיף המעצב כי בכל הקשור לתכנון חללי הפנים, הארכיטקטים מקפידים על תכנון עקרוני, ולא יורדים, באופן טבעי, לרזולוציות המביאות להתאמה מושלמת לצרכי הלקוח: תכנון חללי הפנים מתייחס לצרכי הבית (כולל השטח עצמו, כיווני אוויר וכיו"ב), תכניות החשמל והתאורה, מיזוג האוויר, אינסטלציה, ריצוף

בית בהלבשת אדית בן ארי | צילום: משה גיטליס

אדריכל: ירון בייקר | צילום: בועז לביא

בשנים האחרונות צוברים תאוצה שני בעלי תפקידים חדשים: מלבישי בתים וסטיליסטים. מלבישת הבתים אדית בן ארי, מסבירה כי בניגוד למה שרובנו נוהגים לחשוב, תפקידו המרכזי של מלביש הבתים הוא לתת מענה פרטני ללקוחות פרטיים, אדריכלים ומעצבים בכל הקשור לשילוב וילונות כחלק אינטגרלי מהתכנון הכולל. "כיום, בתים רבים מתוכננים מראש עם מערכות בית חכם - מה שמצריך הכנות קריטיות של נקודות חשמל, הנמכות וכד', בהתאם לסוג הווילון שנבחר ואפילו בהתאם לכיוון הסטתו", אומרת בן ארי, "מסיבה זאת בדיוק נדרש מלביש הבתים להבין באופן גורף את תכנית מערך הריהוט ותכנית החשמל, על מנת לבצע התאמה מושלמת של הווילון לבית". זאת ועוד, לדבריה, גם אם לא מדובר בוילונות חשמליים, התפיסה כיום היא שווילונות הם חלק אינטגרלי מהמעטפת הפנימית של הבית, והם נבחרים כבר בשלב של בחירת חומרים כמו ריצוף, חיפויים וכד'". בשלבים מתקדמים יותר של הפרויקט נותן מלביש הבית ליווי בכל הקשור לטקסטיל משלים, טפטפים ועוד, בהתאם לקונספט העיצוב של הפרויקט.

אנשי ההום סטיילינג (Home Styling) רלוונטים בפרויקטים שאינם מצריכים הוזה של קירות או תשתיות, והם נכונים לאותם אלה המבקשים לרענן חללים בביתם או לאלה המתעתדים לבצע מהלך Home Staging שעתידי להעלות ערך במעמד מכירת הנכס. כפי שמסבירה בן ארי, "הם אלה האחראים לבחור את הריהוט המתאים לבית (כולל מיטות, מערכות ישיבה, פינת אוכל וכד'), אמונים על בחירת פרטי הטקסטיל וגם בחירת האקססוריו, החל מפרטי אמנות, כמו תמונות ופסלים, ועד לבחירת הצלחות והמפיות במטבח או בפינת האוכל".

עיצוב פנים: אורון מילשטיין | צילום: דודו אלמשעלי

והיפויים, תכנון נגרות ועוד. כאשר מעל כולם נמצא מעצב הפנים, שאחראי לבצע התאמה מושלמת בין תכנון ועיצוב פנים מוקדם, בהתייחס לאלמנטים טכנולוגיים שהפכו לפרט חשוב בכל בית".

מתלבשים על הבית

משרדים רבים מספקים את כלל השירותים ללקוח - החל מתכנון אדריכלי הכולל בחינה של התכנים ההנדסיים והאדריכליים, כולל הוצאת המפרטים והמכרזים, פיקוח עליון בשטח, תיאומים מול הקבלנים בשטח, טיפולי בהיתרי בנייה ובחירת כלל חומרי הגמר וכלה בתכנון פרטי נגרות ועיצוב פנים, ועד לרמה של בחירת אקססוריו לבית.

לדברי שירלי דן, מבעלי המשרד "דן אדריכלים", "שוק מעצבי הפנים מוצף כיום באנשי מקצוע ברמות ידע שונות. מומלץ עוד בטרם מחליטים על זהות האדריכל והמעצב, להבין במדויק מה כל אחד מציע ומה היכולות שלו בפועל".

לדברי דן, חשוב שהתכנון יהיה מבוסס על תשואל מקדים מקיף והבנת הצרכים המדויקים של הלקוחות, תוך הבנה מעמיקה בהנדסת אנוש ופסיכולוגיה של חללים (כיצד אנחנו הדיירים חשים בתרחישי מגורים שונים ועוד).

דן סבורה כי בבחירת אנשי המקצוע, בין אם מדובר באדריכל, מעצב פנים, סטייליסט או מלביש בתים, "חשוב לבחון האם איש המקצוע נותן מענה להיבט התקציבי ולהפקת תכניות מקצועיות, והאם הוא שולט בהוצאת תכניות עבודה לעיון ולביצוע. חשוב להבין שהתכניות הן שפה לכל דבר, ואי הקפדה, כמו גם השמטה של פרטים חשובים בתכנית, יכולים לגרום לבעיות בתמחור, כמו גם בשלבי העבודה השונים".

דן מוסיפה ומבהירה כי "אם נבחר לפרויקט מעצב, חשוב לבדוק שהוא אכן בקיא בהוצאת מפרטים, תכנים וכתבי כמותיות, שהם הכלי היחידי לסגירת תקציב מדויק מול הקבלן הנבחר, וחשוב לא פחות - להתחבר לקו העיצובי שהוא מציע".